

کتاب کار فارسی پایه هفتم دوره اول متوسطه

کتابی که پیش روی شماست، مجموعه‌ای است از نکته‌ها، پرسش‌ها و تمرین‌هایی برای افزایش اطلاعات و مهارت‌های درک ادبی، مبتنی بر کتاب درسی فارسی سال اول مقطع متوسطه اول، هشتم.

ساختار کتاب: درس‌نامه، سؤالات، پاسخ تشریحی

برای هر درس این کتاب، مطابق کتاب درسی، سه نکته‌ی آموزشی در نظر گرفته‌ایم و برای هر کدام، پنج پرسش. این پرسش‌ها به ترتیب آسان به دشوار چیده شده‌اند و هدف آن‌ها، کسب اطمینان از یادگیری مطالب هر نکته است. به فراخور متن کتاب و نیاز نکته‌ی آموزشی، به یادآوری مطالب سال‌های گذشته نیز پرداخته‌ایم چرا که کتاب درسی، بنا به گفته‌ی مؤلفان، «به آموزش و تقویت مهارت‌های زبانی و ادبی می‌پردازد و با کتاب‌های فارسی دوره‌ی ابتدایی، پیوستگی دارد.»* در هر درس پس از پرسش‌های مربوط به نکات، دو مجموعه پرسش تشریحی و تستی آورده‌ایم که تمام مطالب کتاب را پوشش دهد؛ به نحوی که با پاسخ به آن‌ها، دانش‌آموز نیازی به مطالعه‌ی کتاب دیگری نداشته‌باشد. در طرح این پرسش‌ها تلاش شده‌است از متون ارزشمند و البته جذابی استفاده شود که دانش‌آموز را به مطالعه و پی‌گیری مطالب خارج از کتاب، تشویق کند. «ایجاد نشاط و طراوت ذهنی، آشنایی با متون مختلف و مهم‌تر از همه، پرورش فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی»*، از اهداف کتاب درسی است و چنین متونی، زمینه را برای «حضور فعال دانش‌آموزان در فرایند یاددهی - یادگیری»* فراهم می‌کند، «آموزش را پویاتر می‌سازد و به یادگیری، عمق می‌بخشد.»* البته این پرسش‌ها، همگی در چهارچوب کتاب درسی است، و نه مصداق «مطالب اضافی که به انباشت دانش و خستگی ذهنی دانش‌آموزان منجر می‌شود.»* در هر درس از کتابی که پیش روی شماست، تعدادی پرسش خلاقانه و ابتکاری نیز وجود دارد. پرسش‌هایی که هدف آن‌ها تقویت مهارت‌های خوانشی دانش‌آموزان است و تلاش شده است با استفاده از آن‌ها، «به ویژگی‌های گفتاری و آوایی زبان فارسی، هم چون لحن، تکیه، آهنگ و دیگر خرده‌مهارت‌ها به طور مناسب، توجه شود.»*

ویرایش دوم: پیمانه‌بندی، املا و انشا، آزمون‌های شبیه‌ساز مدارس

توانستیم قدر فرصت و ایده‌ی پرفایده‌ای را که کانون فرهنگی آموزش برای ویرایش کتاب‌ها و تنظیم ساختمان آن‌ها بر مبنای پیمانه‌ها فراهم کرده است، بدانیم و این، مایه‌ی مباهات است. کتاب حاضر برای نخستین بار در سال ۱۳۹۲ تألیف و چاپ شد و در سال‌های گوناگون بر مبنای تغییرات کتاب‌های درسی، اندک ویرایشی نیز روی آن انجام شد. در ویرایش دوم - چاپ حاضر - کتاب را بر اساس حجم و اهمیت ریزبه‌ریز مطالب کتاب درسی، بر مبنای پیمانه‌های پنج و ده سؤالی از نو سامان دادیم تا پوشش مطالب کتاب، ساختاری کمی به‌خود بگیرد و دبیران محترم نیز بر اساس پیمانه‌ها بتوانند جلسات درسی و نیز تمرین‌های دانش‌آموزان را بهتر تنظیم کنند. همچنین در چاپ حاضر، متن‌های املائی (با کاربرد تقریری و غیر تقریری)، نکات نگارشی و موضوعات انشای مربوط به متن درس نیز در انتهای درس‌ها گنجانیدیم تا دبیران محترم در زمان‌های املا و انشا نیز محتوای کافی در اختیار داشته باشند. همچنین با این کار، اولیای محترمی که قصد دارند در منزل با دانش‌آموزان خود املا و انشا کار کنند، ابزار کارتری در اختیار دارند. علاوه بر این و مطابق با برنامه‌ی کتاب درسی، چهار آزمون تشریحی جمع‌بندی ویژه‌ی پایان هر نیم‌سال تحصیلی (یک آزمون میان‌ترم و یک آزمون پایان‌ترم) نیز در کتاب قرار دادیم که شبیه‌ساز آزمون‌های مدارس است.

ویرایش دوم: درخت دانش، هدفگذاری

دو ویژگی مهم دیگر کتاب حاضر، درخت دانش و هدفگذاری است. در ابتدای هر درس از این کتاب، اهداف آموزشی درس را مشخص کردیم تا دانش‌آموز و اولیای او بدانند در انتهای هر فصل از آن‌ها انتظار می‌رود چه چیزی را بدانند و چه مهارتی را کسب کنند. این هدف‌گذاری‌ها عمدتاً با تمرکز بر مباحث «تاریخ ادبیات»، «دانش‌های ادبی و زبانی» و «آرایه‌های ادبی» نوشته شده است که البته با توجه به کم‌شدن اهمیت مبحث تاریخ ادبیات در کتاب‌های درسی دوره‌ی دوم دبیرستان، تلاش کرده‌ایم در تمام صفحات کتاب کمتر به این مبحث بپردازیم. همچنین با استفاده از درخت دانش در ابتدای هر درس، دانش‌آموز، دبیر و اولیا می‌توانند در ذهن خود، به آن چه آموخته‌اند یا بناست بیاموزند، ساختاری منظم تر بدهند.

و در پایان

و در پایان، از همه‌ی همکاران ارجمند تقاضا می‌کنم در صورتی که هر گونه پیشنهاد یا انتقادی نسبت به این کتاب دارند، لطف کرده از طریق ساختمان مرکزی کانون فرهنگی آموزش به اطلاع همکاران تولید کتاب برسانند. پیشاپیش از همه‌ی همکاران عزیز سپاسگزاریم.

با آرزوی موفقیت
گروه مؤلفان